

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยเรียงลำดับตามหัวข้อต่อไปนี้

1. สรุปผล
2. อภิปรายผล
3. ข้อเสนอแนะ

1. สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตร ของสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม สรุปได้ ดังนี้

1.1 ความคิดเห็นของผู้บริหาร ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และครูผู้สอนที่มีต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคามโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.01$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงอันดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้าน การกำกับดูแลคุณภาพหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.02$) ด้านการพัฒนาและการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.01$) และ ด้านการส่งเสริมสนับสนุนการจัดและการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.01$)

1.2 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร ประธานคณะกรรมการสถานศึกษา และครูผู้สอน ที่มีต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคามพบว่าผู้บริหาร ประธานคณะกรรมการสถานศึกษา และครูผู้สอน มีความคิดเห็นต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยรวม และรายด้าน 3 ด้าน คือด้านการส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาและการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ด้านการพัฒนาและการใช้หลักสูตรสถานศึกษา และด้านการกำกับดูแลคุณภาพหลักสูตรสถานศึกษา ไม่แตกต่างกัน

1.3 ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา พบว่าความถี่สูงสุด 3 อันดับแรก เป็นรายด้านแต่ละด้าน ดังนี้ ด้านการส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาและการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ได้แก่ ควรให้ครูทุกคนมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร ไม่ใช่

ตัวแทนครูในกลุ่มสาระ บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร และครูทุกกลุ่มสาระ ควรศึกษาข้อมูลเพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ ในการนำหลักสูตร ไปใช้ให้เกิดประโยชน์และเกิดผลดีต่อผู้เรียน ด้านการพัฒนาและการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ได้แก่ ควรมีการวางแผนและกำหนดแนวทางในการทำงานที่ชัดเจน จัดบุคลากรที่เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรแนะนำเพื่อเพิ่มความเข้าใจในการใช้หลักสูตร และทุกสถานศึกษาในสังกัดควรร่วมกันจัดทำหลักสูตร โดยเชิญผู้เชี่ยวชาญแต่ละกลุ่มสาระให้คำแนะนำและนำหลักสูตร ไปใช้ในสถานศึกษา ด้านการกำกับดูแลคุณภาพหลักสูตรสถานศึกษา ได้แก่ ควรนิเทศ ติดตามการใช้หลักสูตรอย่างต่อเนื่องดูแลเอาใจใส่อย่างต่อเนื่อง และเป็นระบบ ควรมีการประเมินการใช้หลักสูตรมีการนิเทศติดตามจากฝ่ายส่งเสริมงานวิชาการและฝ่ายประเมินผลเพื่อให้ได้มาตรฐานที่กำหนดและรวบรวมรายงานต่อผู้บริหารเพื่อพัฒนาปรับปรุง และควรกำหนดแผนการกำกับดูแลทุกภาคเรียนต่อ ปีการศึกษา

2. อภิปรายผล

จากผลการวิจัย เกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคามมีประเด็นสำคัญที่ควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

2.1 ความคิดเห็นของผู้บริหาร ประธานกรรมการสถานศึกษา และครูผู้สอนที่มีต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคามโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.01$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน ทั้งนี้เนื่องจากกระบวนการบริหารหลักสูตรเป็นกระบวนการที่มีความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนการพัฒนาผู้เรียน และเนื่องจากหลักสูตรสถานศึกษาเป็นสิ่งที่โรงเรียนจะต้องดำเนินการในหลายๆ ด้านที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรสถานศึกษาพร้อมกัน สอดคล้องกับผลการศึกษาของสาทร พิมพร (2551 : 117-119) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การศึกษากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 พบว่า กระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ทั้ง 7 ด้าน คือ ด้านการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา ด้านการจัดทำสาระหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการวางแผนบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการปฏิบัติการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการนิเทศกำกับ ติดตาม และประเมินผล ด้านการสรุปผลการดำเนินงานบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา และด้านการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา รายข้อ รายด้าน และรวมทุกด้าน พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ประวิทย์ ศรีพินิจ(2550 : 56-58) ได้ศึกษาเรื่อง สภาพการใช้หลักสูตรสถานศึกษา

ของโรงเรียนในโครงการ หนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดชลบุรี พบว่า สภาพการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนในโครงการ หนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี โดยรวมและรายด้าน ได้แก่ ด้านคุณภาพของหลักสูตร ด้านประสิทธิภาพของหลักสูตร ด้านเอกลักษณ์ที่โดดเด่นของหลักสูตร อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับผลการศึกษาของสุดารัตน์ ชนะมาร (2550 : 163-166) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง สภาพ ปัญหา และผลสำเร็จในการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 2 พบว่า การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา มีสภาพโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2.2 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร ประธานคณะกรรมการสถานศึกษา และครูผู้สอน ที่มีต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคามพบว่าผู้บริหาร ประธานคณะกรรมการสถานศึกษา และครูผู้สอน มีความคิดเห็นต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยรวม และรายด้าน 3 ด้าน คือด้านการส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาและการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ด้านการพัฒนาและการใช้หลักสูตรสถานศึกษา และด้านการกำกับดูแลคุณภาพหลักสูตรสถานศึกษา ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้บริหาร ประธานคณะกรรมการสถานศึกษา และครูผู้สอน ต่างก็มีบทบาทในการบริหารหลักสูตร จึงทำให้ความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ วิรุฬ เกิดภักดี (2551 : 102) ศึกษาและเปรียบเทียบการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครสำนักงานเขตบางขุนเทียน พบว่า ผลการเปรียบเทียบการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครสำนักงานเขตบางขุนเทียนของเครือข่ายที่ 71 กับเครือข่ายที่ 72 พบว่า การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครสำนักงานเขตบางขุนเทียนของเครือข่ายที่ 71 กับเครือข่ายที่ 72 ไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับ สุดารัตน์ ชนะมาร (2550 : 163-166) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง สภาพ ปัญหา และผลสำเร็จในการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 2 พบว่า การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาจำแนกตามประเภทการดำเนินงาน มีสภาพและผลสำเร็จ โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

2.3 ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคามพบว่า ความถี่สูงสุด 3 อันดับแรก เป็นรายด้านแต่ละด้าน ดังนี้ ด้านการส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาและการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ได้แก่ ควรให้ครูทุกคนมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร ไม่ใช่ตัวแทนครูในกลุ่มสาระ บุคลากร

ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร และครูทุกกลุ่มสาระควรรวศึกษาข้อมูลเพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจ ในการนำหลักสูตรไปใช้ให้เกิดประโยชน์และเกิดผลดีต่อผู้เรียน ด้านการพัฒนาและการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ได้แก่ ควรมีการวางแผนและกำหนดแนวทางในการทำงานที่ชัดเจน จัดบุคลากรที่เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรแนะนำเพื่อเพิ่มความเข้าใจในการใช้หลักสูตร และทุกสถานศึกษาในสังกัดควรร่วมกันจัดทำหลักสูตร โดยเชิญผู้เชี่ยวชาญแต่ละกลุ่มสาระให้คำแนะนำและนำหลักสูตรไปใช้ในสถานศึกษา ด้านการกำกับดูแลคุณภาพหลักสูตรสถานศึกษา ได้แก่ ควรนิเทศ ติดตามการใช้หลักสูตรอย่างต่อเนื่องดูแลเอาใจใส่อย่างต่อเนื่อง และเป็นระบบ ควรมีการประเมินการใช้หลักสูตรมีการนิเทศติดตามจากฝ่ายส่งเสริมงานวิชาการและฝ่ายประเมินผลเพื่อให้ได้มาตรฐานที่กำหนดและรวบรวมรายงานต่อผู้บริหารเพื่อพัฒนาปรับปรุงและควรกำหนดแผนการกำกับดูแลทุกภาคเรียนต่อปีการศึกษา ทั้งนี้เนื่องจากการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาดำเนินการตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านการส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาและการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ด้านการพัฒนาและการใช้หลักสูตร และด้านการกำกับดูแลคุณภาพหลักสูตรสถานศึกษา ต่างก็มีความสำคัญต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาดำเนินการตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สอดคล้องกับผลการศึกษาของกำไล วัชรธาดาไพบุลย์ (2548 : 119-125) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ลพบุรี เขต 2 พบว่า แนวทางแก้ไขการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ลพบุรี เขต 2 พบว่า 1) ด้านการเตรียมความพร้อมควรมีการพัฒนานุเคราะห์ให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร สร้างความตระหนักให้บุคลากรเห็นความสำคัญ มีการจัดทำแผนพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา เพื่อจัดการเรียนการสอนได้ตรงกับความต้องการของผู้เรียน 2) ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาควรมีการกำหนด การวัดและประเมินผลตามสภาพจริงในระหว่างภาคเรียนและปลายภาคเรียนอย่างชัดเจน 3) ด้านการวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ควรมีการวางแผนร่วมคิด ร่วมทำ ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุก ๆ ฝ่าย ผู้บริหารควรให้การสนับสนุนด้านวัสดุอุปกรณ์ให้เพียงพอ 4) ด้านการดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ 5) ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล ควรมีการจัดตั้งคณะกรรมการและมีการนิเทศ กำกับ ติดตามอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ 6) ด้านการสรุปผลการดำเนินงานของสถานศึกษา ควรมีการจัดทำแฟ้มข้อมูล ระบบสารสนเทศ ผลการใช้หลักสูตรอย่างเป็นระบบ 7) ด้านการปรับปรุงพัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร ควรมี

การวิเคราะห์ผลการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรเพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และสอดคล้องกับ สถิติรพงษ์ ชินอาจ (2549 : 136-140) ได้ศึกษาเกี่ยวกับปัญหาการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอโกสุมพิสัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ผลการวิจัย พบว่าข้อเสนอแนะ ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงการบริหารหลักสูตร โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมาก ไปหาน้อย 3 อันดับ การจัดสรรงบประมาณเพื่อการบริหารจัดการหลักสูตรให้เพียงพอและเหมาะสม เท่ากับ 16.70% การจัดการอบรมสัมมนา เรื่อง การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องครูและบุคลากร เท่ากับ 13.58% และการเชิญวิทยากรหรือผู้เชี่ยวชาญเรื่องหลักสูตรเพื่อให้ความรู้ เท่ากับ 12.02%

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะทั่วไป

ผู้บริหาร ประธานคณะกรรมการสถานศึกษา และครูผู้สอน ควรส่งเสริมพัฒนาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ การส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาและการใช้หลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนาและการใช้หลักสูตรสถานศึกษา และการกำกับดูแลคุณภาพหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อจะได้นำหลักสูตรไปใช้ให้เกิดประโยชน์และเกิดผลดีต่อผู้เรียนมากที่สุด

3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ควรทำการศึกษาและเปรียบเทียบการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดมหาสารคาม ของโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีคุณภาพในการพัฒนาต่อไป